

Sygn. akt I CSK 2303/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa H. K.
przeciwko J. J.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 10 września 2021 r., sygn. akt V ACa 11/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od H. K. na rzecz J. J. kwotę 8640 (osiem tysięcy sześćset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz adwokata K. Z. kwotę 3780 (trzy tysiące siedemset osiemdziesiąt) złotych, powiększoną o kwotę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi, H. K..**

UZASADNIENIE

Powód H. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o ochronę dóbr osobistych przeciwko J. J..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Ujęto je w formę pytania, czy formułowanie przez stronę postępowania cywilnego fałszywych oskarżeń o popełnienie czynu zabronionego w stosunku do strony przeciwnej jest dopuszczalne w ramach prawa do obrony i nie stanowi naruszenia dóbr osobistych z uwagi na brak świadomości strony formułującej takie twierdzenia o ich niezgodności z prawdą.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której

zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Problem prawny sformułowany przez skarżącego nie spełnia opisanych wyżej wymagań. Kwestię naruszania dóbr osobistych przeciwnika procesowego w treści pism składanych w toku postępowania wielokrotnie podejmowano w judykaturze; problem ten należy uznać za dostatecznie wyjaśniony (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 587/10 i przywołane tam orzecznictwo). Dostrzegana przez skarżącego rzekoma rozbieżność orzecznictwa nie jest w istocie przejawem odmienności stanowisk (która zresztą mogłaby być podnoszona w ramach innej przyczyny kasacyjnej), lecz efektem dokonywania oceny różniących się od siebie stanów faktycznych, ze skutkiem odmiennych rozstrzygnięć poszczególnych spraw.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że zagadnienie prawne sformułowane przez powoda nie występuje w sprawie. Pytanie dotyczy bowiem tego, czy formułowanie określonych oskarżeń stanowi naruszenie dobra osobistego, podczas gdy Sąd Apelacyjny uznał, że – w razie braku świadomości strony formułującej takie twierdzenia o ich niezgodności z prawdą – nie można uznać, by zachowanie naruszające dobra osobiste było bezprawne (s. 9 i 10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Przyczyną oddalenia powództwa był zatem brak bezprawności działania pozwanego, a nie uznanie, iż działanie to nie doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Odpowiedź na pytanie ujęte w zagadnieniu prawnym nie tylko byłaby zatem niepotrzebna, wobec wyjaśnienia tej kwestii w orzecznictwie, lecz także nie przystawałaby do stanowiska Sądu drugiej instancji, które stało się podstawą zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 7 i § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, a o wynagrodzeniu pełnomocniczki

reprezentującej skarżącego z urzędu na podstawie § 8 pkt 7 i § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

I.n